

Pedagogisch Beleidsplan

Peuterspeelzaal De Blokkentoren

“Een fijne plek om te spelen”

Voorwoord

“Een goed pedagogisch beleidsplan stimuleert de ontwikkeling van kinderen, ouders, beroepskracht en peuterspeelzaal”

Onder dit motto hebben we ons pedagogisch en ouderbeleid vorm gegeven. Veel mensen hebben hun licht hierover laten schijnen en wij willen dan ook iedereen die meegeholpen heeft bij de ontwikkeling ervan, heel hartelijk bedanken voor hun inzet.

Wij beschouwen dit plan als een werkdocument. Het moet geen “laag stof” krijgen. Daarom willen we u ook vragen om, wanneer u suggesties of aanvullingen heeft, deze aan ons door te geven. Zo kunnen we de kwaliteit van onze peuterspeelzaal waarborgen.

Wij wensen u veel leesplezier!

Het bestuur van Stichting De Blokkentoren
Wederikweg 19
9753 AA Haren
tel: 06-41878338

*Het kind bestaat uit honderd
het kind heeft
honderd talen
honderd handen
honderd gedachten
honderd manieren van denken,
van spelen, van spreken.
Honderd, altijd weer honderd
manieren van luisteren
verwonderen en liefhebben
honderd vreugden
om te zingen en te begrijpen
honderd werelden
om te ontdekken
honderd werelden
om uit te vinden
honderd werelden
om te dromen.*

Fragment uit een gedicht van Loris Malaguzzi

Versie: maart 2025

Inhoudsopgave

1. INLEIDING.....	4
2. EEN SCHETS VAN “DE BLOKKENTOREN”	5
2.1. WAT VOOR SOORT PEUTERSPEELZAAL IS “DE BLOKKENTOREN”	5
2.2. WAT IS NU DE SPECIFIEKE MEERWAARDE/ IDENTITEIT VAN DE BLOKKENTOREN?	5
2.3. ONZE OPVATTING VAN EEN BASISFUNCTIE.....	5
2.4. INVULLING MENTORSCHAP	6
3. ONZE VISIE OP DE ONTWIKKELING VAN KINDEREN	6
3.1. ONZE VISIE.....	6
3.2. ONZE ROL IN HET INTERACTIEPROCES	7
3.3. PEDAGOGISCH HOOFDDOEL.....	8
3.4. PEDAGOGISCHE BASISDOELEN.....	8
3.4.1. <i>Het bieden van een gevoel van fysieke en emotionele veiligheid</i>	<i>8</i>
3.4.2. <i>Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties</i>	<i>9</i>
3.4.3. <i>Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties</i>	<i>9</i>
3.4.4. <i>Gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken</i>	<i>9</i>
4. HET EFFECT VAN ONZE VISIE EN HOOFDDOEL OP DE INRICHTING, DE WERKWIJZE EN DE ORGANISATIE	10
4.1. T.A.V. DE ORGANISATIE VAN DE PEUTERSPEELZAAL	10
4.1.1. <i>Het plaatsingsbeleid.....</i>	<i>10</i>
4.1.2. <i>De groeps grootte en -samenstelling</i>	<i>10</i>
4.1.3. <i>Het personeelsbeleid</i>	<i>11</i>
4.1.4. <i>De inrichting van de ruimte en de keuze van het materiaal</i>	<i>11</i>
4.1.5. <i>De algemene werkwijze en de indeling van de ochtend</i>	<i>11</i>
5. HET HANDELEN VAN DE PM'ERS.....	12
5.1. WAT ZIJN DE TAKEN VAN DE PM'ERS UITGAANDE VAN DE BOVENSTAANDE VISIE EN DOELEN	12
5.1.1. <i>t.a.v. het sociaal/emotionele gebied.....</i>	<i>12</i>
5.1.2. <i>t.a.v. het cognitieve gebied en de taalontwikkeling</i>	<i>13</i>
5.1.3. <i>t.a.v. de lichamelijk/zintuiglijke ontwikkeling.....</i>	<i>13</i>
5.2. WENNEN, DE INRICHTING, WERKWIJZE, SCHOLING EN OBSERVATIESYSTEEM.....	13
5.2.1. <i>Wennen op de peuterspeelzaal</i>	<i>13</i>
5.2.2. <i>De inrichting van de ruimte en de keuze van het materiaal</i>	<i>14</i>
5.2.3. <i>De algemene werkwijze en de indeling van de ochtend</i>	<i>14</i>
5.2.4. <i>Het omgaan met speciale dagen/vieringen.....</i>	<i>14</i>
5.2.5. <i>Afspraken tussen de PM'ers.....</i>	<i>14</i>
5.2.6. <i>Scholing van de PM'ers</i>	<i>14</i>
5.2.7. <i>Pedagogisch coach en beleidsmedewerker.....</i>	<i>14</i>
5.2.8. <i>Het observatie volgsysteem.....</i>	<i>15</i>
5.2.9. <i>Signalering en doorverwijzing bij bijzonderheden in de ontwikkeling</i>	<i>15</i>
6. CONTACT MET DE OUDERS	16
7. KLACHTENREGELING	16
8. LITERATUUROPGAVE.....	16

1. Inleiding

Van overheidswege wordt steeds meer het belang van de voorschoolse kinderperiode erkend. Er zijn diverse nota's verschenen waarin gepleit wordt voor een goede pedagogische aanpak in deze periode omdat dat een rechtstreeks verband heeft met een evenwichtige ontwikkeling van het kind en het voorkomen van mogelijke achterstanden. Naast het belang dat de overheid toekent aan deze periode vinden wij het ook belangrijk om op de peuterspeelzaal een gericht beleid te voeren ten aanzien van het beïnvloeden van de ontwikkeling van kinderen. Wij moeten kunnen verantwoorden wat we doen en waarom we dingen wel of niet doen. Dit pedagogisch beleid is bedoeld om ons handelen te sturen, inzicht te geven en transparant te communiceren over onze standpunten, inrichting, werkwijze en aanpak. Het is een werkdocument en zal in de praktijk regelmatig geëvalueerd en zo nodig bijgesteld moeten worden.

Het beleidsplan bestaat uit drie onderdelen:

I: Het pedagogisch beleid

II: Het ouderbeleid

III: Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid

- Ad I: Het pedagogisch beleid is tot stand gekomen op basis van gesprekken met diverse belanghebbenden. Zoals ouders, PM'ers, bestuur en deskundigen. Verder hebben we gebruik gemaakt van diverse richtlijnen en literatuur zie pagina 14. We hebben ook advies ingewonnen bij deskundigen zoals een pedagoog, het CEDIN (onderwijs -advies organisatie) en een psycholoog toegepaste psychologie.
- Ad II: Het ouderbeleid is op dezelfde manier tot stand gekomen als het pedagogisch beleid.
- Ad III: Het Beleidsplan Veiligheid en Gezondheid is eind 2017 ontwikkeld in verband met veranderingen vanwege de wet IKK en in mei 2020 bijgesteld vanwege een tijdelijke verhuizing naar een andere locatie. Sinds oktober 2021 hebben we een tijdelijke locatie. Ook deze aanpassingen zijn verwerkt in het plan.

Wij hebben met veel plezier aan dit stuk gewerkt. Het helpt om onze doelen en visie ten aanzien van het werken met peuters helder te krijgen. Wij hopen dat u het stuk ook met plezier zult lezen.

2. Een schets van “De Blokkentoren”

De Blokkentoren is een kleinschalige peuterspeelzaal in Haren (Gn). Ze is ondergebracht, in een losstaand lokaal bij de christelijke basisschool “De Borg”. Hoewel er tegenwoordig ook samenwerkingsverbanden tussen scholen en peuterspeelzalen bestaan, is “Peuterspeelzaal De Blokkentoren” een zelfstandige peuterspeelzaal. Ze is ondergebracht in een stichting, met een eigen stichtingsbestuur. De relatie met de school bestaat hieruit dat De Blokkentoren een ruimte huurt van het schoolbestuur. Ook mogen zij gebruik maken van het plein en incidenteel het speellokaal. De peuterspeelzaal is geopend op maandag, woensdag, donderdag en vrijdag van 8.30 - 12.00 uur met uitzondering van de schoolvakanties van de basisscholen in Haren.

2.1. Wat voor soort peuterspeelzaal is “De Blokkentoren”

In de brochure “spelen met visie” wordt een onderscheid gemaakt tussen twee soorten peuterspeelzalen. Er zijn peuterspeelzalen die een basisfunctie vervullen en peuterspeelzalen die een plusfunctie hebben. Onder peuterspeelzalen die een basisfunctie vervullen wordt verstaan dat peuters (en ouders) naar de peuterspeelzaal toekomen om te spelen /ontwikkelen en ontmoeten. In de bovengenoemde brochure staat dit als volgt omschreven:

“De basisfunctie van de peuterspeelzaal is spelen, ontwikkelen en ontmoeten.

Dit is inclusief het herkennen van problemen in de ontwikkeling van kinderen en het uitwisselen van ervaringen met ouders over (de opvoeding van) hun kinderen”. Met deze basisfunctie richt onze peuterspeelzaal zich in principe op alle twee- tot vierjarige kinderen en hun ouders in de buurt. Wij zijn daarmee een algemeen toegankelijke buurtvoorziening.

2.2. Wat is nu de specifieke meerwaarde/ identiteit van De Blokkentoren?

- wij zijn kleinschalig. We bieden gemiddeld aan 40 kinderen opvang. Deze komen een, twee of soms drie ochtenden bij ons.
- we hanteren een maximum van veertien kinderen per groep
- we hebben een vaste bezetting. Vier pedagogisch medewerkers op vaste dagen. Bij ziekte vallen we voor elkaar in. Wij kennen allemaal alle kinderen.
- van ouders horen wij altijd dat we laagdrempelig, zeer toegankelijk zijn. Een veilige, vertrouwde sfeer met enthousiaste, betrokken PM's.
- vaste structuur
- vijf ochtenden geopend
- ontwikkeling door spel
- flexibel; ruilen van dag of eenmalig een dag extra mag als er ruimte is.
- nagenoeg elke week een knutselactiviteit naar aanleiding van een thema.

2.3. Onze opvatting van een basisfunctie

Wij kiezen er bewust voor om een kleinschalige peuterspeelzaal te zijn die een basisfunctie vervult voor de wijken in de nabije omgeving. Wij vinden het erg belangrijk dat kinderen op onze peuterspeelzaal spelend leren; leren samenspelen; leren loslaten van hun ouders; leren luisteren naar een boekje en naar elkaar; plezier beleven aan samen zingen en samen gesprekjes voeren; leren te blijven zitten tijdens het samen eten en drinken; leren omgaan met plaksel en verf enzovoorts. Hoe wij precies werken is verderop in dit beleidsplan te lezen.

Wij dóen aan voor- en vroeg-schoolse educatie, door de manier waarop wij werken (zie ook verder in ons beleid) maar we gebruiken geen vaste methode die werkt volgens Voorschoolse en Vroegschoolse Educatie (VVE). Dit doen wij bewust omdat wij het belangrijk vinden voor de peuter dat het zich “vrij” kan ontwikkelen. Een peuter ontwikkelt zich sprongsgewijs. Een bepaalde vaardigheid kan in een paar maanden ‘ineens’ zijn verworven. Dit kan gebeuren doordat wij er extra aandacht aan schenken maar ook omdat het kind een ontwikkelingssprongetje maakt! Met de vaste methodes voor VVE kunnen er vaardigheden geregistreerd worden die nog niet goed ontwikkeld zijn en dit kan tot onnodige zorgen bij ouders leiden. Ook werkt een VVE methode met vaste thema's. Wij bedenken onze eigen thema's en werken, zingen, lezen en spelen passend bij de belevingswereld, de leeftijd en het niveau van ónze peuters.

Als laatste zijn de VVE methodes oorspronkelijk ontwikkeld voor kinderen met een taalachterstand. Dit komt op onze peuterspeelzaal nauwelijks voor. Maar onze ervaring leert, dat ook kinderen met een taalachterstand door onze manier van werken (dus zonder een VVE-methode) ook sprongen maakt in zijn of haar taalontwikkeling.

Uiteraard volgen en registreren wij de ontwikkeling van de peuter planmatig met ons eigen observatie volgsysteem.

De keuze voor een basisfunctie wil niet zeggen dat er dan niet gericht gewerkt kan en moet worden. In de eerdergenoemde brochure wordt gepleit voor een verdere versterking van de basisfunctie van de peuterspeelzalen voor wat betreft de pedagogische aanpak.

Daarnaast hebben wij sinds januari 2020 ook een pedagogisch coach en pedagogisch beleidsmedewerker (zie ook Hoofdstuk 5.2.7)

2.4. Invulling mentorschap

Aan ieder kind wordt bij plaatsing op de peuterspeelzaal vooraf een mentor toegewezen, via de mail. Dit is een Pedagogisch Medewerker (PM'er) die op minimaal één van de dagdelen op de groep werkt waarin het kind geplaatst is. De eerste keer dat het kind naar de peuterspeelzaal wordt gebracht vindt fysieke kennismaking tussen ouders en de mentor plaats. De mentor volgt de ontwikkeling van het kind en is het eerste aanspreekpunt voor ouders. Zij vult het observatie volgsysteem in en neemt, indien nodig, contact op met de ouders. Bij geen bijzonderheden is de PM'er altijd bereid om eens per jaar de ouders op de hoogte stellen van de ontwikkeling van hun kind. Bij aanvraag door de ouders kan er uiteraard ook een gesprek plaatsvinden.

3. Onze visie op de ontwikkeling van kinderen

In de loop der eeuwen is er verschillend tegen kinderen aangekeken. Zo werd het kind in de 17e eeuw gezien als een miniatuurvolwassene en ook zo behandeld en gekleed. In de 18e eeuw ontstond er pas de erkenning dat de kindertijd een specifieke fase in het leven van een mens is. In 1762 schreef J.J. Rousseau 'Emile ou De L'éducation'. Dit was een sleutelwerk, waarbij het kind voor het eerst als kind gezien werd (Badinter, 1980). Rousseau's grondgedachte was dat wanneer je een goede omgeving voor het kind schiep, deze vanzelf opgroeide tot een goed mens. Dus het idee was dat alle eigenschappen van het kind zijn bepaald door aanleg, bijvoorbeeld het genetisch materiaal(nature). Hier tegenover stond de visie van John Locke (± 1810) die vond dat het kind een onbeschreven blad was, dat je als opvoeder helemaal in moest vullen (nurture). Dit 'nature/nurture' dilemma werkt tot in onze tijd door. Hoeveel moet je zelf uit het kind laten komen, en hoeveel in de opvoeding moet je sturen? Voor veel ouders en andere opvoeders is dat nog steeds een moeilijke zaak. Denk bijvoorbeeld eens aan de keuze van een school. Moet het kind maximaal gestimuleerd worden in het leveren van schoolprestaties (CITO toetsen), of wordt er naast het leveren van (veelal) cognitieve prestaties ook gekeken naar de mogelijkheden en interesses van het individuele kind en zijn emotionele ontwikkeling. Ook voor een peuterspeelzaal is het van belang om een weloverwogen standpunt in te nemen ten aanzien van de begeleiding van de kinderen. Hoe ga je bijvoorbeeld om met een situatie waarin het ene kind een stuk speelgoed van het andere kind afpakt. Bestraf je het kind of probeer je de kinderen te stimuleren om zelf een oplossing te zoeken.

3.1. Onze visie

Tegenwoordig is het algemeen aanvaard dat het kind een bepaalde aanleg heeft, maar dat het de taak van de opvoeders (hiermee bedoelen we niet alleen de ouders, maar ook de school en de peuterspeelzaal, enzovoort) is om het kind dusdanige vaardigheden te leren dat het in staat is om aan zijn omgeving deel te nemen.

J. Baur (1986) spreekt in dit verband over de interactie tussen het kind en zijn omgeving. Het kind neemt actief deel aan zijn omgeving. Bijvoorbeeld: Er staat op de peuterspeelzaal een glijbaan. Marietje wil erop klimmen en "glijden" (de oriëntatie). Om te kunnen "glijden" is het van belang dat het kind de capaciteiten heeft om te glijden. Zij moet bijvoorbeeld sterk genoeg zijn om de trap op te kunnen. Deze capaciteiten (op sociaal/emotioneel, motorisch, cognitief gebied) zorgen ervoor dat zij de competentie heeft om te glijden. Wanneer zij dit gedaan heeft en kan, verandert wellicht haar oriëntatie: zij probeert om achteruit te glijden. Daarvoor heeft

zij weer andere capaciteiten nodig en ontstaan er andere competenties, ook wel handelingsbekwaamheden genoemd. Op basis van zijn oriëntaties en capaciteiten verkent de peuter zijn omgeving. Al doende leert hij zijn wereld steeds verder te vergroten. Hij heeft steeds meer competenties om aan de wereld deel te kunnen nemen.

Volwassenen in de omgeving van het kind vervullen hierin de rol van katalysator. Zij proberen het kind te helpen om een brug te slaan tussen zijn oriëntaties en de omgeving. In de thuissituatie vervullen de ouders deze rol, op de peuterspeelzaal wordt deze rol door de PM'ers overgenomen.

Het gevolg van het ontwikkelen van de oriëntaties/capaciteiten en competenties is dat de zelfredzaamheid en de identiteit van de peuter vorm krijgt.

Een voorbeeld:

Nils komt de peuterspeelzaal binnen en ziet een stukje klei liggen. Hij pakt het op en stopt het in zijn mond. Bah! vies!. Hij spuugt het stukje klei weer uit.

De PM'er pakt het op en zegt: "dat was niet lekker hè? Het is klei. Dat kun je niet eten, maar zullen we eens kijken wat je er wel mee kunt doen?". Al vragenderwijs stimuleert ze het kind om de klei te onderzoeken: hoe voelt het? ruikt het? kun je het ook rollen, kneden? Enthousiast gaat Nils op ontdekkingsreis met de klei. Hij knijpt erin, rolt het uit, propt het allemaal weer bij elkaar. Dan ziet hij Karel ook met klei spelen en vraagt "wat doe jij?". "Ik maak een slang" zegt Karel. "Dat doe ik ook" zegt Nils en na 2 minuten ligt er een prachtige "slang" op tafel. Maar het komt ook voor dat een kind van net twee jaar het klei in de mond doet en smakelijk verder eet. Als het kind dit blijft doen ondanks de motivatie van de PM'ers om andere dingen met de klei te doen, leiden we het kind af en bieden ander speelgoed aan. Een paar maanden later wordt de klei weer aangeboden en meestal gaat het dan goed.

Al verkennend ontdekt het kind zijn wereld. In het bovenstaande voorbeeld had Nils interesse in de klei; de oriëntatie. Vervolgens probeert hij wat hij met de klei kan, daarvoor moet hij bepaalde capaciteiten op motorisch en cognitief gebied hebben.

De mate waarin deze 3 aspecten ontwikkeld zijn is afhankelijk van de leeftijd en verschilt ook per kind. Een kenmerk van de peutertijd is bijvoorbeeld dat ze voor wat betreft het sociale gebied sterk op zichzelf gericht zijn. Ze hebben nog weinig (sociale) capaciteiten om samen met anderen te overleggen en bijvoorbeeld samen met een politieauto te spelen.

VISIE:

Onze visie is dat peuters personen zijn met verschillende oriëntaties/capaciteiten en competenties die mede bepaald worden door hun ontwikkelingsgraad. Ze gaan van nature graag een interactie aan met hun omgeving en door die interactie vergroten ze hun zelfredzaamheid en ontwikkelen ze hun identiteit.

3.2. Onze rol in het interactieproces

Als peuterspeelzaal ben je een omgeving waarin het kind zich ontwikkelt. Deze omgeving is anders en complexer dan thuis: er is meer en ander speelgoed, de ruimte is groter, er zijn andere (grotere of kleinere) kinderen en er zijn twee juffen. Voor kinderen die voor het eerst ergens naar toe gaan is dit in eerste instantie heel wat! Er worden ook andere dingen van de kinderen gevraagd: je kunt niet zomaar een puzzel (of iets anders) afpakken als een ander kind die heeft. Maar het kan wel heel leuk zijn om samen met dat andere kind de puzzel proberen te maken. En wat is het fijn om, als er al een klasgenootje in de poppenhoek speelt, samen een taartje te eten, de baby's te verzorgen of eten te koken.

Op basis van de bovenstaande visie willen wij een omgeving zijn waar kinderen zich thuis voelen, omdat wij vinden dat een (emotioneel) veilige omgeving een voorwaarde is om op verkenning te gaan. Wij ondersteunen het kind hierin en we dagen het uit om zijn kringetje steeds iets groter te maken zodat zijn zelfredzaamheid en zijn identiteit zich verder ontwikkelt. In het voorbeeld van hierboven kan het zo zijn dat Nils de volgende keer

direct een slang gaat maken, maar dan een hele lange met een tong eraan. Maar het is ook heel goed mogelijk dat Nils nog weken dezelfde slang maakt!

Kunnen deelnemen aan een omgeving betekent ook: rekening houden met andere kinderen die er zijn, of leren dat je klei niet in je mond stopt. Kortom, een omgeving kent bepaalde 'regels' (normen en waarden). Het is belangrijk dat wanneer je deel wilt nemen aan een situatie, je de regels van die situatie kent. Bijvoorbeeld dat je op je beurt moet wachten wanneer je van de glijbaan af wilt. Of dat je geen andere kinderen pijn doet, met speelgoed gooit of speelgoed afpakt. En dat klei ervoor is om mee te spelen en niet om op te eten.

3.3. Pedagogisch hoofddoel

Op basis van onze visie en de rol die de PM'ers vervullen concluderen wij dat ons pedagogisch hoofddoel is: Een veilige omgeving bieden aan kinderen, waar ze gestimuleerd worden in de ontwikkeling van hun identiteit en (sociale) zelfredzaamheid.

De ontwikkeling van de identiteit en zelfredzaamheid zien wij als een gevolg van de interactie tussen het kind en zijn omgeving. Als peuterspeelzaal hebben wij de taak om deze interactie positief te beïnvloeden. Dit kan bijvoorbeeld door het scheppen van een uitdagende en stimulerende omgeving, maar ook door het handelen van de PM'er. Een goed voorbeeld doet goed volgen, we benadrukken vooral wat er goed gaat.

3.4. Pedagogische basisdoelen

Op basis van de bovenstaande visie en de keuze om een peuterspeelzaal te zijn die een basisfunctie vervult, hebben wij gekozen voor de vier basisdoelen zoals ze genoemd staan in het boek van Riksen Walraven (Amsterdam 2004).

1. Het bieden van een gevoel van fysieke en emotionele veiligheid
2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties
3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van sociale competenties
4. Gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken.

In hoeverre de pedagogische doelen worden bereikt, hangt voor het belangrijkste deel af van onze manier van communiceren met de kinderen. Hoe beter de interactie tussen de PM'ers en kinderen, hoe beter het welbevinden en de ontwikkeling van met name de jongere kinderen.

Als (wat oudere) kinderen aan ons zouden vragen hoe goede communicatie bijdraagt aan hun ontwikkeling kunnen we dat op een eenvoudige manier uitleggen. Aan het begin van de uitleg van elk basisdoel zullen we dat op deze manier doen.

3.4.1. Het bieden van een gevoel van fysieke en emotionele veiligheid

"Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren voel je je veilig en prettig en gerespecteerd. Ze nemen de tijd om naar je te kijken en te luisteren en proberen te begrijpen wat je wilt. Je voelt dat je de moeite waard bent als persoon en dat helpt je om met zelfvertrouwen deze interessante wereld te ontdekken."

Als een kind zich onveilig voelt staat het niet open om de wereld om zich heen te ontdekken. Het ontdekken van de wereld doen kinderen door te spelen. Als een kind zich onveilig voelt, staat het niet open om te spelen en te leren. De interactie met de PM'ers, het contact met andere kinderen en de ruimte/omgeving bepaalt het gevoel van veiligheid van het kind.

Op De Blokkentoren proberen wij de kinderen veiligheid te bieden door bijvoorbeeld altijd goed te observeren hoe de kinderen spelen en of zij zich prettig voelen. Kinderen die in het begin verdrietig zijn omdat hun ouders weggaan leiden we af door ze op schoot te nemen en een boekje te lezen of we proberen samen met het kind iets te vinden wat het leuk vindt om mee te spelen. Wij begeleiden ze daar dan in en blijven steeds in de buurt om eventueel te kunnen troosten, bijsturen of om samen met het kind iets anders te zoeken om mee te spelen. Kinderen die wat verloren in de ruimte staan en/ of nog niet tot spelen komen, pakken we bij de hand om samen iets te zoeken wat het leuk vindt om te doen. Of we bewerkstelligen dat het kind met andere kinderen gaat spelen, bijvoorbeeld in de poppenhoek. Verder is het lokaal zo ingericht dat de kinderen spelen in een

veilige omgeving. Spullen waar de kinderen niet aan mogen komen staan in een afgesloten kast en het speelgoed is afgestemd op de leeftijd van de peuters (geen knikkers en dergelijke).

3.4.2. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van persoonlijke competenties

“Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren leer je veel. Je leert de taal die je nodig hebt om te praten. Ze leggen je uit wat er allemaal gebeurt en hoe de dingen werken zodat je het snapt. Ze laten je zien welke dingen je goed doet en ze stimuleren je om jezelf op allerlei gebieden te ontwikkelen. Ze motiveren je om keuzes te maken en door te zetten als het even niet meer lukt.”

Wanneer een kind zich veilig voelt, kan het zijn persoonlijke competenties ontwikkelen.

Persoonlijkheidsontwikkeling bestaat bijvoorbeeld uit het gevoel dat de peuter zich steeds meer zeker voelt, zijn zelfredzaamheid groter wordt en dat de peuter weet hoe hij moet omgaan met tegenslag. Peuters leren om op zichzelf te vertrouwen, hun creativiteit te laten zien en onder woorden te brengen. Ze leren om zich flexibel op te stellen. Persoonlijke competentie bevat de volgende gebieden: emotionele competentie (het gevoel “ik mag er zijn en kan op anderen vertrouwen”), cognitieve competentie (“de drang om de wereld te ontdekken en te willen begrijpen”), communicatieve competentie (“de wil om je gedachten te verwoorden naar anderen”), motorische competentie (“de peuter wordt zelfstandiger en meer zelfredzaam”), creatieve competentie (“de peuter durft zich te uiten”), sociale competentie (“peuter is zich bewust van zichzelf (en in relatie tot anderen)”) en morele competentie (“de peuter vindt het belangrijk dat anderen zijn gedrag goedkeuren en weet hoe hij goedkeuring kan krijgen voor zijn gedrag”).

Op De Blokkentoren ontwikkelen wij de persoonlijke competenties door duidelijk, voorspelbaar en liefdevol te zijn. Wij geven de kinderen een passende uitleg bij de ontwikkelingsmaterialen en ook bij de creatieve activiteiten die gedaan mogen/ moeten worden. Wij leren ze ook hoe met het materiaal om te gaan, wat moet je er eigenlijk mee doen en wat niet. Wij motiveren ze nieuwe materialen uit te proberen. Wij complimenteren ze bij weer een ontwikkelings-stapje. Bijvoorbeeld een potlood op de goede manier vasthouden of een puzzel die tóch lukt of het plaksel op het papiertje doen in plaats van in de mond. Maar ze krijgen ook een compliment als ze niet meer hoeven te huilen als hun ouders weggaan of als ze tóch een verfschort aandurven te doen bij het verven of als ze, tegen hun zin, datgene opruimen waar ze net mee gespeeld hebben, of net op de grond gegooid hebben. Ook als ze een ander kind helpen of goed met elkaar samen spelen. Als ze sorry kunnen zeggen als er even iets mis is gegaan. Er zijn op een dag ontelbaar veel momenten waarop het kind “lerend” bezig is en zich dus persoonlijk ontwikkelt. In veel kleine en soms grote stappen!

3.4.3. Gelegenheid bieden tot het ontwikkelen van de sociale competenties

“Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren, krijg je een mooi voorbeeld van hoe je dat zelf ook kunt doen: communiceren met anderen. Je leert hoe je vrienden maakt, samenwerkt, luistert naar anderen, duidelijk maakt wat je wilt en hoe je ruzies oplost.”

Met sociale competenties wordt bedoeld dat de peuter heeft geleerd hoe hij in allerlei verschillende situaties met anderen kan omgaan. Hierdoor kan de peuter zich ontwikkelen tot een persoon die zich goed staande kan houden in de samenleving. De peuter leert om goed te kunnen communiceren, samen te werken, anderen te helpen, conflicten te voorkomen en op te lossen.

Op De Blokkentoren begeleiden wij de positieve interacties en we helpen de kinderen actief om sociale vaardigheden met leeftijds- en groepsgenootjes te ontwikkelen. Dit wil zeggen; samen delen, naar elkaar luisteren, even wachten, elkaar helpen met opruimen of een puzzel maken. Wij benoemen en belonen het als kinderen een (bijna)conflict zelf oplossen en ook als ze fijn samen spelen. Maar uiteraard helpen wij ook om bij probleempjes(samen) een oplossing te bedenken. Daarnaast proberen wij altijd een goed voorbeeld te geven.

3.4.4. Gelegenheid bieden om zich normen en waarden, de cultuur van een samenleving eigen te maken

“Wanneer volwassenen op een goede manier met je communiceren, leer je wat belangrijk is in het leven (zoals eerlijkheid, respect voor anderen) en hoe je een ‘goed’ mens wordt. Je leert ook ‘hoe het hoort’. Ze leggen je de gewoonten en regels uit die we met elkaar hebben afgesproken en helpen je je er aan te houden”.

Peuters leren de waarden en normen van onze maatschappij (socialisatie). Spelenderwijs en in de dagelijkse omgang leren de kinderen de ongeschreven gedragsregels: je mag een ander geen pijn doen, samen delen, om de beurt, luisteren als er voorgelezen wordt etc. Peuters maken kennis met de omgangsvormen binnen onze samenleving.

Op De Blokkentoren begeleiden wij de kinderen actief bij het leren kennen en omgaan met de afspraken in de groep. Wij leggen uit wat er van het kind verwacht wordt. Wij geven aan welk gedrag bij welke situatie hoort en we doen dit over het algemeen door vooral te benadrukken wat er wél mag. Als een kind bijvoorbeeld met de duplo wil spelen maar het heeft net een puzzel uit kast gehaald dan zeggen we dat het met de duplo mag spelen als het eerst de puzzel weer opruimt. We benadrukken dan dat we altijd eerst speelgoed terug zetten voor we met iets anders gaan spelen. Wij merken dat zelfs de jongste peuters vaak binnen korte tijd veel gewoontes leren kennen. Bijvoorbeeld even wachten met gaan eten tot we samen het liedje gezongen hebben; onder het eten aan tafel blijven zitten; als er getrakteerd wordt wachten tot iedereen iets heeft en dan gaan eten; luisteren als de juf een boek voorleest. Ook als het de allerjongsten nog niet lukt, leggen we uit dat dat komt omdat hij of zij dat nog moet leren, en zo leren de oudste peuters dan weer om respect op te brengen voor de jongere peuters.

4. Het effect van onze visie en hoofddoel op de inrichting, de werkwijze en de organisatie

De keuze van een visie en doelen is niet vrijblijvend. Door een duidelijke keuze te maken voor wat je wel of niet doet maak je ook keuzes ten aanzien van het materiaal, de samenstelling van de groepen, het plaatsingsbeleid en het personeelsbeleid. In dit hoofdstuk beschrijven we onze keuzes hierin.

4.1. t.a.v. de Organisatie van de peuterspeelzaal

Achtereenvolgens komen de volgende aspecten aan de orde:

1. Het plaatsingsbeleid
2. De groepsgrootte en –samenstelling
3. Het personeelsbeleid
4. De inrichting van de ruimte en de keuze van het materiaal
5. De algemene werkwijze en de indeling van de ochtend

4.1.1. Het plaatsingsbeleid

“De Blokkentoren” is een peuterspeelzaal voor ieder kind van 2-4 jaar. Wij maken geen onderscheid in achtergrond, ras of geloof. Plaatsing geschiedt in eerste instantie op volgorde van inschrijving (dit kan vanaf de geboorte). De Blokkentoren is gerechtigd hiervan af te wijken op basis van het hierna bepaalde:

1. Kinderen die één dagdeel op de peuterspeelzaal zitten en voor een tweede dagdeel in aanmerking willen komen hebben voorrang.
2. Kinderen met een Sociaal Medische Indicatie kunnen in bepaalde gevallen voorrang krijgen. Te bepalen door het bestuur.

NB Incidenteel kan er bij bijzondere omstandigheden tijdelijk een 15de kind op de groep geplaatst worden. De PM'ers beslissen of en wanneer dit gebeurt.

NB2 Indien er op bepaalde dagdelen minder dan 14 kinderen ingeschreven staan, krijgen de ouders van kinderen van 3 jaar of ouder de mogelijkheid om hun kind een extra ochtend naar de peuterspeelzaal te laten gaan. Ook in dit geval beslissen de PM'ers of en wanneer de ouders deze uitnodiging krijgen.

Ouders van aangemelde kinderen worden in de maand voor de plaatsing telefonisch en/of per mail benaderd.

4.1.2. De groepsgrootte en -samenstelling

Wij kunnen op basis van de ruimte die we tot onze beschikking hebben, zestien peuters op een groep plaatsen. Wij voldoen aan de Beroepskracht-kind-ratio zoals genoemd in de wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang, omdat wij altijd met twee beroepskrachten voor een groep van maximaal 14 peuters staan in de leeftijd van

twee tot vier jaar. Onze keuze voor maximaal 14 peuters per groep is een bewuste keuze omdat wij vinden dat we dan meer kwaliteit kunnen bieden (er is dan bijvoorbeeld betere begeleiding en observatie mogelijk). De groep bestaat uit een vaste groep peuters, tot zij vier jaar zijn blijven zij in dezelfde groep. Per dagdeel werken wij met vertrouwde vaste beroepskrachten (in verband met de emotionele veiligheid van kinderen). Ook kiezen wij ervoor om groepen met een verticale leeftijdsopbouw samen te stellen. Het voordeel hiervan is dat de jongere kinderen door de oudere kinderen gestimuleerd worden om hun oriëntaties te verleggen en de oudere kinderen leren om rekening te houden met de jongere kinderen (aspect normen en waarden).

4.1.3. Het personeelsbeleid

We hebben vier vaste PM'ers in dienst bij de Blokkentoren. Daarnaast hebben we vaste invallers. Per ochtend zijn er twee PM'ers op een groep. Ze zijn op elkaar ingespeeld en weten wat ze aan elkaar hebben. Is er iemand ziek, dan vallen wij voor elkaar in. Lukt dit echt niet dan wordt er een invalster ingeschakeld.

Alle PM'ers zijn in het bezit van een geldig EHAK (Eerste Hulp aan Kinderen) certificaat. Iedere jaar volgen zij hiervoor een opfriscursus. Iedere ochtend is er dus in elk geval een persoon aanwezig met een geldig certificaat.

Alle PM'ers zijn bevoegd en hebben een afgeronde HBO of MBO opleiding en beschikken over voldoende taalvaardigheid. Hiermee voldoen we aan de wettelijk gestelde eisen.

4.1.4. De inrichting van de ruimte en de keuze van het materiaal

Een van de meest stimulerende zaken is een "rijke leeromgeving" een omgeving waar goed en stimulerend materiaal aanwezig is. Wij hebben bijvoorbeeld bij de inrichting gekozen voor een vrolijke omgeving die toch een warme atmosfeer schept. Verder zijn er in de ruimte een aantal hoeken gecreëerd. Zo is er een poppenhoek in een huisje, een zit/leeshoek, een autohoek en een knutselhoek. Iedere hoek is zo vormgegeven dat het een apart plekje in de ruimte is, maar toch in open verbinding staat met de totale ruimte. Bij de keuze van het materiaal wordt er in de eerste plaats gekeken naar de veiligheid van het materiaal maar natuurlijk ook naar hun pedagogische waarde. Materiaal dat de creativiteit stimuleert en de peuters uitdaagt om hun grenzen te verleggen. Zo zult u bijvoorbeeld wel een fornuisje in de kookhoek aantreffen, maar geen speelgoed dat op batterijen werkt. Voor de ontwikkeling van (grove) motorische vaardigheden, en voor ons plezier, gaan we aan het eind van iedere ochtend, bij goed weer, naar het plein bij de Borg. De kinderen hebben daar een zandbak en we hebben onze eigen auto's en fietsjes om mee te spelen.

4.1.5. De algemene werkwijze en de indeling van de ochtend

De algemene werkwijze:

Per week/ twee weken wordt er een thema vastgesteld waaraan "gewerkt" wordt bijvoorbeeld: knuffels, herfst, kerst, Sinterklaas, fruit of een onderwerp naar aanleiding van een prentenboek.

De ochtendindeling:

Hoewel we de peuter zoveel mogelijk zijn eigen keuzes laten maken is een vaste indeling van een ochtend belangrijk voor het scheppen van structuur. Aan een vaste structuur ontleen de peuters houvast en zekerheid. We hebben dan ook dagritmekaarten waar alle activiteiten opstaan. Globaal gezien ziet een ochtend op De Blokkentoren er als volgt uit:

Alle kinderen worden tussen 8.30 uur en 9.00 uur gebracht. Voor de ouders is er gelegenheid om samen met hun kind een activiteit te doen, even te praten met de PM'er of andere ouders te ontmoeten.

Tot ongeveer 10.30 uur mogen de kinderen spelen en doen we een knutselwerkje. We zijn dan creatief bezig met het thema door te verven, plakken, kleuren, rijgen enz. Daarna ruimen we samen op. We gaan dan aan de tafel zitten en nemen de tijd voor het eten en drinken dat meegebracht is van thuis.

Na (en tijdens) het eten gaan we praten, lezen, voelen, kijken en zingen over het thema van die week.

Rond 11.15/ 11.30 uur gaan we bij goed weer altijd lekker buiten spelen op het afgeschermd plein. Als het geen weer is om buiten te zijn proberen we iets gezamenlijks te doen: gymmen, muziek maken, voorlezen, spelletje, speelgoed op de tafels ed.

Tussen 11.30 en 12.00 worden de peuters weer opgehaald.

5. Het handelen van de PM'ers

Het handelen van de PM'ers is de cruciale factor bij het bereiken van het pedagogisch hoofddoel en de vier basisdoelen van Walraven. Het handelen van de PM'er omvat al eerder genoemde taken:

- Het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden zodat het kind zijn oriëntaties/ capaciteiten en competenties (persoonlijk en sociaal) kan ontwikkelen.
- Het zorgen voor de kinderen/ het scheppen van een veilige omgeving: Dit is een voorwaarde om de interactie met de omgeving aan te gaan.
- Het overbrengen van normen en waarden: om deel te kunnen nemen aan de omgeving moeten de kinderen leren wat de "regels" van de omgeving zijn: je kunt niet alleen bepalen wat je gaat doen, je moet bijvoorbeeld rekening houden met de andere kinderen. Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat je niet met speelgoed gooit, en op je beurt wacht als er iemand anders met speelgoed speelt waar jij ook graag mee wilt spelen.

Deze taken worden op onze peuterspeelzaal toegespitst op het interactieniveau van het kind. Bijvoorbeeld ten aanzien van het overbrengen van de normen en waarden:

Nils (2,5 jr.) uit het eerdere voorbeeld werd niet gewezen op het uitspugen van de klei, dat dit niet mocht. Kees van bijna vier die Nils na wilde doen en ook een stukje klei in de mond wilde stoppen kreeg van de juf de vraag voorgelegd: He Kees, je weet toch wel dat je klei niet kunt eten?

5.1. Wat zijn de taken van de PM'ers uitgaande van de bovenstaande visie en doelen

Bij de formulering van de taken van de PM'ers zijn we uitgegaan van de verschillende ontwikkelingsgebieden van peuters. Deze gebieden zijn van belang voor het aan kunnen gaan van de interactie met de omgeving. Als een peuter met een klasgenootje wil communiceren, moet het een bepaalde taalontwikkeling hebben. Het handelen van de PM'ers zal er steeds op gericht zijn om de peuter aan te spreken op zijn eigen niveau. Hierbij wordt zoveel mogelijk uitgegaan van een positieve stimulatie van het kind. Er wordt echter wel ingegrepen als negatief gedrag uit de hand dreigt te lopen. De kinderen worden hoofdzakelijk vrij gelaten in hun keuze van de activiteiten naast gezamenlijke punten als eten, drinken, verplicht knutselwerkje en luisteren naar een boekje. Hieronder volgt een overzicht van relaties tussen de taken van de PM'ers en de ontwikkeling van de verschillende gebieden van peuters. Wij hebben per gebied de hoofdtaken van de PM'ers aangegeven. De concrete zaken die erbij genoemd zijn, zijn slechts voorbeelden. Het zou te uitgebreid worden om al onze keuzes op papier te zetten.

5.1.1. t.a.v. het sociaal/emotionele gebied

Het scheppen van ontwikkelingsmogelijkheden:

- stimuleren om met andere kinderen te spelen
- vaste punten tijdens een ochtend bieden: tijdsindeling, veel structuur, dagindingskaarten

Het zorgen voor kinderen:

- alleen onder begeleiding naar het toilet
- handen wassen na toiletgebruik
- verschonen van kinderen

Het leren van normen en waarden:

- kinderen leren om respect te hebben voor anderen
- aandacht voor samen spelen en samen delen van materiaal.
- aandacht voor gedragsregels, elkaar geen pijn doen, om de beurt met speelgoed.
- aandacht geven aan kinderen die dat nodig hebben
- luisteren als een ander aan het woord is

5.1.2. t.a.v. het cognitieve gebied en de taalontwikkeling

Ontwikkelingsmogelijkheden:

- het aanbieden van geschikt materiaal, puzzels bijvoorbeeld.
- het werken met thema's, zingen, poppenkast spel
- voorlezen van een boek en bespreken wat ze zien, wat er gebeurt (oorzaak/gevolg/taalontwikkeling)
- benoemen van plaatjes, kleuren en vormen tijdens voorlezen of tijdens bezig zijn met ontwikkelingsmaterialen.
- luisteren naar kinderen wanneer ze iets willen vertellen en hierop ingaan. Vragen stellen.
- aandacht hebben voor de individuele behoeften van het kind, samen een boekje lezen bijvoorbeeld

5.1.3. t.a.v. de lichamelijk/zintuiglijke ontwikkeling

Ontwikkelingsmogelijkheden:

- grof motorisch: speellokaal/buitenplein, we doen vaak bewegingsspel/ fietsen/ dansen
- fijn motorisch: dit bevorderen we door creatieve activiteiten (tijdens werken/spelen bv plakken, kleuren, rijgen, scheuren, knippen, puzzels, hamertje tik)

Het zorgen voor kinderen:

- keuze van de inrichting en materiaal is zodanig dat er veilig gespeeld kan worden zodat kinderen niet uitgedaagd worden om grotere risico's te nemen dan ze aankunnen
- wanneer er onveilige situaties ontstaan wordt er ingegrepen

Het leren van normen en waarden:

- als je gaat rennen of fietsen buiten, moet je rekening houden met andere kinderen. Rennen mag op het plein. In het lokaal lopen we
- respect voor andere kinderen dus elkaar geen pijn doen en geen speelgoed afpakken van een ander. Elkaar troosten, samen delen en helpen.

Wanneer de ontwikkeling van deze ontwikkelingsgebieden evenwichtig tot stand komt zal de interactie tussen de peuter en zijn omgeving ook beter verlopen en zal hij eerder gestimuleerd worden om zijn oriëntaties/capaciteiten en competenties verder uit te breiden. Een kind dat nooit ervaren heeft wat het is om heel hard te rennen zal wellicht ook moeite hebben met het begrip snelheid.

Conclusie:

Als conclusie stellen wij dat het van het grootste belang is dat een kind ervaringen op kan doen op alle ontwikkelingsgebieden.

Een evenwichtige ontwikkeling van de gebieden zal ook een evenwichtige ontwikkeling van de identiteit tot gevolg hebben. De identiteit van de peuter wordt dus (mede) bepaald door de sociaal/emotionele, zintuiglijk/lichamelijke, en de verstandelijk/creatieve ontwikkeling. En een goed ontwikkelde identiteit bevordert weer de zelfredzaamheid. Wij zien de begrippen identiteit en zelfredzaamheid dus als een logisch gevolg van een goede individuele ontwikkeling.

5.2. Wennen, de inrichting, werkwijze, scholing en observatiesysteem

De consequenties van de bovenstaande opvatting met betrekking tot het handelen van de PM'ers:

5.2.1. Wennen op de peuterspeelzaal

Als een kind voor de eerste keer op de peuterspeelzaal komt, kan dat heel spannend zijn. Zowel voor het kind als voor de ouders! Meestal went het heel erg snel. Vooral het moment van afscheid nemen is moeilijk wat natuurlijk ook logisch is. Twee (vreemde) juffen nemen het zomaar over van hun mama en/ of papa. Huilen bij het afscheid is heel normaal. Ouders kunnen met een gerust hart weggaan, wij bellen of sturen altijd even een foto als het kind rustig is geworden. Ook als uw kind niet huilt bij het afscheid sturen we de eerste ochtend altijd een paar foto's om te laten zien hoe het gaat!

Blijft een kind verdrietig dan laten wij het niet de hele ochtend huilen. We bellen de ouders dan op om te vragen of ze hun kind weer op willen halen. Het kan zijn dat het kind er nog niet helemaal aan toe is of dat het even iets langer duurt voordat het gewend is!

Wij verzekeren ouders dat we hun kind met veel liefde opvangen, troosten en begeleiden in het "zelfstandig" worden. Voor het kind is het fijn als de ouders duidelijk zijn bij het afscheid. Zij geven aan wanneer zij vertrekken (bijvoorbeeld na een puzzel), ze maken een duidelijke afspraak en houden het afscheid kort. De PM'er neemt het kind over en samen zwaaien we de ouders uit. Bijna altijd komt het dan goed.

5.2.2. De inrichting van de ruimte en de keuze van het materiaal

(zie 4.1.4)

5.2.3. De algemene werkwijze en de indeling van de ochtend

(zie 4.1.5)

5.2.4. Het omgaan met speciale dagen/vieringen

Verjaardagen van peuters worden uitgebreid gevierd. We zingen voor de jarige en deze mag de kaarsjes uitblazen op de zelfgemaakte taart en hij/zij mag natuurlijk trakteren. Ook aan geboortes van broertjes en zusjes, Sinterklaas, Pasen, kerst besteden we aandacht. Onze voorkeur gaat uit naar een gezonde traktatie. Elk jaar hebben we een "Blokkentorenfeest". We doen dan spelletjes, een speurtochtje en de kinderen krijgen een verrassing mee.

5.2.5. Afspraken tussen de PM'ers

We willen een peuterspeelzaal zijn die een eenduidige aanpak heeft. Wij vinden het belangrijk dat de globale aanpak van de PM'ers hetzelfde is. De PM'ers hebben regelmatig overleg over de kinderen en de thema's. Er worden afspraken gemaakt over de thema's, maar ook over speciale vieringen als Sinterklaas, afsluitend jaarfeest etc.

5.2.6. Scholing van de PM'ers

Betrokken PM'ers zijn de motor waarop de hele peuterspeelzaal draait. Wij hechten daarom belang aan goede bij- en nascholingen. Onze actuele kennis houden we o.a. bij door bijvoorbeeld de site "Kinderopvang Totaal" regelmatig te volgen en literatuur te lezen. We hebben een abonnement op het tijdschrift Kinderopvang Totaal en interessante artikelen worden gedeeld. Verder hebben we cursussen gevolgd op het gebied van autisme en alternatieve speelmogelijkheden en een masterclass opvallend gedrag bij peuters. Alle PM'ers zijn ook in het bezit van een geldig EHAK-certificaat, waarvoor zij jaarlijks een "opfriscursus" volgen.

5.2.7. Pedagogisch coach en beleidsmedewerker

Sinds 1 januari 2018 gelden nieuwe kwaliteitseisen volgens de Wet innovatie en kwaliteit kinderopvang. Zo geldt vanaf 1 januari 2019 de verplichte inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker/coach. Pedagogisch beleidsmedewerkers dragen bij aan de kwaliteit van de opvang en hebben twee belangrijke taken. Ze houden zich enerzijds bezig met de ontwikkeling en invoering van het pedagogisch beleid. Anderzijds coachen ze pedagogisch medewerkers bij hun werkzaamheden. Kinderopvangorganisaties kunnen kiezen voor twee aparte functies, of voor één functie waarin de medewerker beide rollen vervult.

Pedagogisch beleid

De pedagogisch beleidsmedewerker ontwikkelt en onderhoudt het pedagogisch beleid. Het pedagogisch beleid kan breder zijn dan alleen het pedagogisch beleidsplan, het kan al het beleid omvatten dat raakt aan de pedagogische praktijk. Daarnaast kan de pedagogisch beleidsmedewerker een taak hebben bij het bewaken en invoeren van pedagogische beleidsvoornemens, zodat iedere medewerker werkt volgens dezelfde pedagogische visie.

Coaching

De pedagogisch coach draagt zorg voor het verbeteren van de pedagogische kwaliteit van de werkzaamheden en de professionele ontwikkeling van de pedagogisch medewerkers. Een coach begeleidt (en traint) de medewerker(s) bij de dagelijkse praktijkwerkzaamheden.

Aantal uren inzet:

Om de verplichte minimum inzet van de pedagogisch beleidsmedewerker te berekenen, is de volgende rekenregel van toepassing: (50 uur x het aantal kindercentra) + (10 uur x het aantal fte pedagogisch medewerkers). Een fulltime-equivalent (fte) is een rekeneenheid waarmee de omvang van een functie kan worden uitgedrukt. Één fte staat volgens de cao gelijk aan 36 uur per week.

Wat houdt dit alles in voor De Blokkentoren?

Gekozen is voor het splitsen van de functie. De pedagogisch beleidsmedewerker is een van onze pedagogisch medewerkers en de pedagogisch coach huren wij extern in.

Stichting De Blokkentoren heeft één kind centrum waardoor minimaal 50 uur ingezet wordt voor de ontwikkeling en het 'up to date' houden van het **pedagogisch beleid** en invoering van pedagogische beleidsvoornemens. De pedagogisch beleidsmedewerker gebruikt een urenverantwoording om inzichtelijk te maken hoe zij die 50 uur invult.

De pedagogisch coach observeert twee ochtenden en zo ziet zij alle 4 PM'ers. Naar aanleiding van haar bezoek schrijft zij een verslag met haar bevindingen en aanbevelingen.

In totaal zijn er 4 pedagogisch medewerkers werkzaam bij De Blokkentoren. De Blokkentoren is alleen 's ochtends op vier werkdagen geopend gedurende 3,5 uur. Gedurende deze periode zijn er altijd 2 pedagogisch medewerkers aanwezig. In totaal komt dit overeen met < 1 fte ($4 \times 3,5 \times 2 = 28$ uur). Het totaal minimumaantal te besteden uren aan coaching is dan gelijk aan 10 uur. Jaarlijks wordt zelf bepaald hoe deze coachingsuren over de pedagogisch medewerkers worden verdeeld. Wel geldt de voorwaarde dat ieder pedagogisch medewerker jaarlijks coaching ontvangt.

Kwalificatie-eisen

Voor het uitvoeren van de functies 'Pedagogisch beleidsmedewerker' en 'Pedagogische coach' moet worden voldaan aan de kwalificatie-eisen. De pedagogisch beleidsmedewerker van De Blokkentoren voldoet aan de kwalificatie eisen voor deze functie. Zij heeft onder andere de *Pedagogische Academie voor Basis Onderwijs* afgerond.

De pedagogische coach van De Blokkentoren voldoet aan de kwalificatie eisen voor deze functie. Zij heeft *Sociaal Pedagogische Hulpverlening* afgerond.

5.2.8. Het observatie volgsysteem

Peuters verder helpen in de ontwikkeling is een van de doelen van de peuterspeelzaal. Kinderen ontwikkelen zich door te spelen en om deze reden vinden wij dat observatie van de peuter in zijn natuurlijke omgeving de meest belangrijke informatie geeft om een beeld te geven van het ontwikkelingsniveau van de peuter (kijken naar spel, creatieve uitingen, enz). Daarnaast is het volgens de wet Kinderopvang verplicht om ook op een meer objectieve manier de voortgang van de peuter te meten. Observaties van de PM'ers zijn namelijk subjectief. De peuters worden periodiek geobserveerd aan de hand van ons eigen observatie volgsysteem. Dit hebben we onder andere samengesteld op basis van de "Observatielijst voor peuters" van het Cito Volgsysteem. Het is een hulpmiddel voor PM'ers om peuters op een objectieve manier in hun ontwikkeling te volgen. Het doel van het observatieformulier is om het beeld dat de PM'er heeft te bevestigen. Mochten er vragen zijn naar aanleiding van het invullen van het observatie volgsysteem door de PM'er, dan kunnen ouders worden uitgenodigd voor een gesprek zodat zij informatie kunnen geven over hun peuter.

Op de peuterspeelzaal maken wij dus gebruik van een "Observatieformulier voor peuters". Deze vragenlijst richt zich op het sociaal-emotionele functioneren van het kind. Het gaat dan om de domeinen: sociaal gedrag, welbevinden en speelwerkhouding. Op het observatieformulier worden de ontwikkelingsniveaus beschreven in concreet gedrag. Wij observeren de peuter en registreren daarbij de voortgang van de ontwikkeling. Het volgsysteem wordt ook gebruikt voor de overdracht naar de basisschool. Ouders bepalen zelf of ze uiteindelijk het observatieformulier aan de basisschool geven of niet.

5.2.9. Signalering en doorverwijzing bij bijzonderheden in de ontwikkeling

Wanneer de PM'ers bijzonderheden opvallen aan het gedrag of de ontwikkeling van de peuter (mede aan de hand van ons observatieformulier) zullen ze dat aangeven bij de ouders. Dit kan omdat we met bevoegde

beroepskrachten werken (drie PM'ers met een gerichte peuterspeelzaal-opleiding en een PM'er met de opleiding tot docent basisonderwijs), die allemaal een ruime ervaring hebben in het werken met peuters en er ook op getraind zijn om problemen in de (taal)ontwikkeling te signaleren. Wanneer er extra hulp nodig mocht zijn, dan kunnen wij, wanneer daar behoefte aan bestaat, ouders doorverwijzen naar passende instanties die verdere ondersteuning kunnen bieden.

Wij kunnen ondersteuning krijgen van "WIJ-Haren" die we in bepaalde gevallen mogen inschakelen voor de observatie van een kind (na toestemming van de ouders). Het WIJ-team neemt dan desgevraagd de begeleiding (omtrekt de begeleidingsvraag) van het kind cq het gezin, over.

6. Contact met de ouders

Als peuterspeelzaal hebben wij niet alleen de zorg voor de kinderen die bij ons op de peuterspeelzaal komen, we moeten ook verantwoording afleggen aan de ouders over datgene wat wij doen.

Ons ouderbeleid is er op gericht een goede relatie met de ouders op te bouwen en te zorgen dat de ouders tevreden zijn en blijven. Het is van belang dat er een goede communicatie is tussen de ouders en de opvang en dat eventuele problemen snel worden aangepakt en opgelost. Zo weten wij wat wij van de ouders kunnen verwachten en wat de ouders van ons kunnen verwachten. Voor een optimaal functioneren is een goede samenwerking met de ouders onontbeerlijk (zie verder het Ouderbeleid).

7. Klachtenregeling

Wanneer ouders een klacht hebben over de peuterspeelzaal nemen we dat serieus en zullen we er alles aan doen om in onderling overleg tot een oplossing te komen. Mochten we er samen niet uitkomen, dan hebben we een klachtenprotocol. Dit klachtenprotocol ligt ook op de peuterspeelzaal ter inzage. Mochten de verhoudingen zo ernstig verstoord raken dat er een officiële klacht ingediend wordt, dan kan dat extern. We denken op deze manier een zorgvuldige behandeling van een officiële klacht te waarborgen (zie klachtenprotocol).

8. Literatuuropgave

M. Riksen-Walraven (2004)	De kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang
Anneke Strik & Jacqueline Schoemaker	Interactie-vaardigheden; een kindvolgende benadering
Baur, J (1986)	Körper und Bewegungskarrieren Paderborn
Badinter, E (1989)	De mythe van de moederliefde Rainbow pocket
NIZW, (1993)	Handleiding kwaliteitszorg kinderopvang Utrecht
VOG, (1995)	Spelen met visie, over basis en plusfuncties van de peuterspeelzaal.
NIZW, (1994)	Peuterspeelzalen in de lift
Diverse artikelen	